



Lacinka	Cyrilica	Warianty wymowy
A a	А а	[a] ~ [a]
Á á	А́ а́	[ɔ]
B b	Б б	[b]
C c	Ц ц	[s]
Č č CZ cz	Ч ч	[ʃ] ~ [ʧ]
Ć ć	Ћ ћ	[tɕ]
D d	Д д	[d]
Đ đ / DJ dj	Ђ ђ	[dʲ] ~ [j]
DŽ dž	ДЖ дж	[dʒ] ~ [dz]
Ð d / DJ dj	Ђ ђ	[dz]
E e	Е е	[ɛ] ~ [e]
Ě ě / IE ie	Ь ь	[ɛ]
Ę ę	А а	[æ]
F f	Ф ф	[f]
G g	Г г	[g] ~ [ɦ]
H h	Х х	[x]
I i	И и	[i] ~ [ɪ]
Y y	Ы ы	[ɪ] ~ [i]
J j	Ј ј / Ї ї	[j]
K k	К к	[k]
L l	Л л	[l] ~ [ɫ]
Ľ ľ / LJ lj	Ль ь / Љ љ	[ɫ] ~ [ɮ]
M m	М м	[m]
N n	Н н	[n]
Ń ń / Ņ ņ / NJ nj	НЬ ь / Њ њ	[ɲ] ~ [ɲ]
O o	О о	[ɔ] ~ [o]
Ó ó	Ь ь	[ɔ]
P p	П п	[p]
R r	Р р	[r]
Ř ř / Ř ř / RJ rj	РЬ ь	[rʲ] ~ [r]
R r (syllabic) / 'R 'r	Р р / Ъ ъ	[ɐr]
S s	С с	[s]
Š š / SJ sj	СЬ ь	[sʲ] ~ [ɕ]
Š š / SZ sz	Ш ш	[ʃ] ~ [ʧ]
T t	Т т	[t]
Ť ť / TJ tj	ТЬ ь	[tʲ] ~ [c]
U u	У у	[u]
Ů ů	Ў ў	[u] ~ [ow]
V v	В в	[v] ~ [v]
Z z	З з	[z]
Ž ž / ZJ zj	ЗЬ ь	[zʲ] ~ [z]
Ž ž / ZS zs	Ж ж	[ʒ] ~ [ʒ]

- Zasady czytania tabeli:** końcówki l. mn. są za znakiem "l"; rzeczy podkreślone są archaiczne/niezrozumiałe dla znaczącej części Słowian/rzadko używane itp.
- Międzysłowiański ma wymienne **ò i e**, np. poč**ò**t**ò**k>početka, o**te**c>otca, pe**s**>psa itd.
- Palatalizacja:** **k g h > č ž š** (kończówki z -i- -j- -e- lub końcówki **-ny, -ski, -nik, -stvo, -ok, -ka, -ko**); c s z t d +j > č š ž ć dž **sk st zg zd +j>šč šć ždž ždž** np. pros -ju>prošy, trat -jeny>tračeny, nagr**á**d -jati>nagr**á**ždžati, r**ú**ka>r**ú**k -ny>r**ú**čny, mog -eš>možeš

RODZAJ MĘSKI

	twar. nieżywoty	mięk. nieżywoty	-k,-g,-h,
	twar. żywoty	mięk. żywoty	-k,-g,-h żywoty
Mia	dom -y	kraj -e -i	język -i
Bie	dom -a -y -ov	kraj -a -e -ev	Język -a -i -ov
Dop	doma -ov	kraja -ev	języka -ov
Cel	domu -am	kraju -am	języku -am
Narz	domom -ami	krajem -ami	językom -ami
Mie	domě -ah	kraji -ah	języku -ah

RODZAJ ŻEŃSKI

	twar.	mięk.	-Ø
Mia	żena -y	zemja -e	kość -i
Bie	żenu -y	zemju -e	kość -i
Dop	żeny -Ø	zemje -Ø/ej	kosti -ij
Cel	żeńě -am	zemji -am	kosti -jam
Narz	żenoju -ami	zemjeju -ami	kostju -jami
Mie	żeńě -ah	zemji -ah	kosti -jah

RODZAJ NIJAKI

	twar.	mięk.
Mia	slovo -a	morje -a
Bie	slovo -a	morje -a
Dop	slova -Ø	morja -Ø
Cel	slovu -am	morju -am
Narz	slovom -ami	morjem -ami
Mie	slově -ah	morji -ah

UWAGI: 1) Nieregularne rzeczowniki: l. poj. **člověk, dětę, oko uho** > l.mn. **ljudi, děti, oči, uši**. 2) Gdy rzeczownik r.ż. **-ija** to zamiast np. *Srbiję* lepiej *Srbiju*.

DODATKOWE WZORY DEKLINACJI (opcjonalne)

Rozsz	r. m. (-en-)	r.n. (-men-)	r.n. (-ę-)	r.n. (-es-)	r.ż. (-òv-)	r.ż. (-er-)	r.m. (-ov-)
koń.	-eń	-mę	-ę	-o ^[1]	-òv	-i ^[2]	rzecz. r.m. jednosyl. ^[3]
Mia	kam-eń -ni	imę -ena	tełę -ta	neb-o -esa	črkòv -i	mat-i -eri	syn -ove
Bie	kam-eń -ni	imę -ena	tełę -ta	nebo -esa	črkòv -i	mat-i -eri	syna -ov
Dop	kam-ene -nev	ime-ne -en	tełęte -t	nebeso -es	črkve -ij	mat-ere -erij	syna -ov(a)
Cel	kam-eni -nam	ime-ni -nam	tełęti -tam	nebesi -esam	črkvi -am	mat-eri -eram	synovi -ovam
Narz	kame-nem -nami	ime-nem -nami	tełętem -tami	nebesem -esami	črkòvjü -ami	mat-erju -erami	synom -ovami
Mie	kame-ni -nah	ime-ni -nah	tełęti -tah	nebesi -esah	črkvi -ah	mat-eri -erah	syně -ovah

[1] tylko słowa: **kolo, uho, igo, oje, lice, čudo, dęlo, divo, dręvo, oko, slovo, tělo**

[2] tylko słowo **mati** [3] ten wzór oryginalnie nie występował na stronie mdzs. Jego mniejsze lub większe pozostałości występują we wszystkich jez. sł. ta wersja ciąży ku południowi. Można z niego korzystać z rzeczownikami rodzaju męskiego jednosylabowymi (na wzór serb-chorw.), z nielicznymi wyjątkami, np. **pes** i **brat**

Wołącz: 1) r. m. twardy temat: **-e:** *Ivan* > *Ivane!*, *doktor* > *dokto**re!***, *člověk* > *člově**č!***; 2) r. m. miękki temat: **-u:** *prijatelj* > *prijatelj**u!***, *muž* > *muž**u!***, *koń* > *konj**u!***

3) r.m. z **-ec** > **-če:** *hlâpec* > *hlâp**č!***; 4) r.m. i r. ż. z **-a** > **-o:** *sluga* > *slug**o!***, *žena* > *žen**o!***, *zemja* > *zemj**o!***; 5) r. ż. na -Ø: **-i:** *kość* > *kost**i!***, *noć* > *no**ć!***, *mlâdež* > *mlâdež**i!*** (tego wzoru Jan vS nie zamieścił)

W innych przypadkach wołącz jest zawsze jednaki z mianownikiem.

PRZYMIOTNIKI (miękki wzór)

	l. poj.		r.ż.	l.mn.
	r.m.	r.n.		
Mia	dobry -i	dobro -e	dobra	dobre
Bie			dobrę	
Dop	dobrogo -ego		dobroj -ej	dobryh -ih
Cel	dobromu -emu		dobroj -ej	dobrym -im
Narz	dobrym -im		dobrojü -ejü	dobrymi -imi
Mie	dobrom -em		dobroj -ej	dobryh -ih

Przysłówek: dobry, svęži, legki + -o > dobro, svęžo, legko = pl „dobrze, świeżo, lekko”

Stopniowanie:

1) **prosto** = prosto

2) **-ęjši/-ši** = pl „ejszy, -szy”; **prostęjši** = pl "prostszy" **vyše prosty/bolje prosty** = pl "bardziej prosty". Kończówka **-ši** używana przy **-ki, -eki, -oki**, oraz ew. przy przymiotnikach na -y zamiast (-ny).

3) **-ęje** = pl „iej”; **prostęje** = „prościej” **vyše prosto/bolje prosto** „bardziej prosto”, jeśli **-ko, -eko, -oko** końcówka to **-je**, np. *daleko*>*dalje*

4) **naj-prostęjši/najprosty** = pl „najprostszy”; **naj-prostęje/najprosto** = pl "najprościej”;

5) **menje prosty(prosto)** = pl "mniej prosty"(prosto/proste)

6) **najmenje prosty(prosto)** = pl "najmniej prosty(prosto/proste)” 7) **neprosty** „nieprosty” 8) **pręprosty** „bardzo prosty, zbyt prosty”

UWAGA: Nieregularne przymiotniki: veliki, maly, dobry, zly, legki, mękki > vęčši, menši, lępši/lučši, gorši, legši, mękši (imiesłów: vęče, menje, lępje/lučše, gorje, legše, mękše)

ZAIMKI

Mia	ja	ty	on	ono	ona	my	vy	oni	—	kto?	čto/što/čo?
Bie	mene (mę)	tebe /tę	(n)Jego/go	(n)jū	nas	vas	(n)ih	sebe /sę	kogo?	čto/što/čo?	
Dop	mene	tebe	(n)jego	(n)jej				sebe	kogo?	čego?	
Cel	Mně/mi	tobě /ti	(n)Jemu/mu	(n)jej	nam	vam	(n)im	sobě /si	komu?	čemu?	
Narz	mnoju	toboju	(n)im	(n)jeju	nami	vami	(n)imi	soboju	kim?	čim?	
Mie	mně	tobě	(n)im	(n)jej	nas	vas	(n)ih	sobě	kom?	čem?	

Zaimki dzierżawcze:

moj, moja, moje, tvoj, tvoja, tvoje, naš, naša, naše, vaš, vaša, vaše, svoj, svoja, svoje

	l. poj.		r.ż.	l. mn.
	r.m.	r.n.		
Mia	moj, naš	moje, naše	moja, naša	moje, naše
Bie			moju, našu	
Dop	mojego, našego		mojej, naszej	mojih, naših
Cel	mojemu, našemu		mojej, naszej	mojim, našim
Narz	mojim, našim		mojeju, našeju	mojimi, našimi
Mie	mojem, našem		mojej, naszej	mojih, naših

UWAGA: 1) Zamiast nieodmienialnych form **jego, jej...** można także używać form typu **jegov, jejny, ihny** np. *Jěždžam jegovym avtom.* 2) **Vy** jest używane (oprócz Polski) jako forma grzecznościowa. 3) dodatkowe **n-** piszemy tylko gdy przyimek poprzedza zaimek, np. *Słyšy jegu, pišy jemu* ale *Stojy pri nim, idy s nimi*

Tablica Zamenhofa:

	pytanie	tutaj ⁵	tam	tam(dalej) ⁵	jakiś	jakikolwiek		żaden	każdy	inny
który?	koj ¹	sej	toj	onoj	někoj ¹	koj-nebūd ¹	kojkoli ¹	nikoj, nijedin	vsjaki	iny
kto?	kto	—	—	—	někto	kto-nebūd ²	ktokoli	nikto	vse kto, vsi	inokto
co?	čto ²	se	to	ono	něčto ²	čto-nebūd ²	čtokoli ²	ničto ²	vsečto ² , vse	inočto ²
ile?	koliko	seliko	toliko	onoliko	několiko	koliko-nebūd ²	kolikokoli	—	—	—
czyj?	čij	—	—	—	něčij	čij-nebūd ²	čijkoli	ničij	vsečij	inočij
jaki?	kaki ³	sjaki	taki	onaki	někaki ³	kaki-nebūd ³	kakikoli ³	nikaki ³	vsjaki	inaki
jak?	kako ³	sjako	tako	onako	někako ³	kako-nebūd ³	kakokoli ³	nikako ³	vsjako	inako
gdzie?	gde	sde, tu	tude, tam	onde	něgde	gde-nebūd ²	gdekoli	nigde	vsde	inde
dokąd?	kamo	sjamo	tamo	onamo	někamo	kamo-nebūd ²	kamokoli	nikamo	vsjamo	inamo
kiedy?	kògda ⁴	segda ⁴ , sejčas	tògda ⁴	onògda ⁴	někògda ⁴	kògda-nebūd ⁴	kògdakoli ⁴	nikògda ⁴	vsegda ⁴	inògda ⁴
którędy?	kudy	sjudy	tudy	onudy	někudy	kudy-nebūd ²	kudykoli	nikudy	vsjudy	inudy
skąd?	odkudy	odsjudy	odtudy	odonudy	odněkudy	odkudy-nebūd ²	odkudykoli	odnikudy	odvsjudy	odinudy
dłaczego?	čemu	—	tomu	—	něčemu	čemu-nebūd ²	čemukoli	ničemu	—	—
po co?	za čto ²	—	za to	—	za něčto ²	za čto-nebūd ²	za čtokoli ²	za ničto ²	—	—

¹ **Ktory** = **kotory** = **koj** = **iže**. **Koj** odmienia się jak **moj**. W wypadku **iže** w odmianie nst. system: jego**že** = pl „którego”, jej**že** = pl „której”, jemu**že** = pl „któremu” itp. ² **čto** = **čo** = **što** ³ lepiej nie używać formy **jako** gdyż na południu „jak” znaczy „silny” ⁴ **Kògda** = **kògdy** = **kda** ⁵ Podstawowe zaimki wskazujące to **toj** = pl „ten” i **tamtoj** = pl „tamten”. Opcjonalnie można zastosować trzy skale: **sej** ≈ ten tutaj, **toj** ≈ ten tutaj nieco dalej, **onoj** ≈ tamten daleko. Istnieje także możliwość użycia **ov**.

Deklinacja zaimków wskazujących:

	l. poj.			l. mn.
	r.m.	r.n.	r.ż.	
Mia	sej, toj	se/seje, to	sja, ta	se/seje, te
Bie			sjy, ty	
Dop	sego, togo		sej, toj	sih, tyh
Cel	semu, tomu		sej, toj	sim, tym
Narz	sim, tym		seju, toju	simi, tymi
Mie	sem, tom		sej, toj	sih, tyh

Wzorem **sej** odmienia się też słowo **veś**(r.ż. **vsa** r.n. **vse**) = pl „cały”. Wzorem **toj** odmienia się też **tutoj, tamtoj, onoj**. Zamiast wzoru **tyh, tym, tymi** można także **těh, tēm, tēmi**. Tak samo **sěh** itp.

LICZEBNIKI

0. **nula**, 1. **jedin** (m. **jednogo**, f. **jedna**, **jednoj**, n. **jedno**), 2. **dva** (**dvě**), 3. **tri**, 4. **četyri**, 5. **peť**, 6. **šest'**, 7. **sedm**, 8. **osm**, 9. **devęť**, 10. **desęť**.

-nadseť = pl „-naście” (dvanadseť, devętnadseť = pl „dwanaście, dziewiętnaście” itd.)
-desęti (od 20 do 40) = pl „-dziesiąta -dziesiąci” **-desęť** (od 50 do 90) = pl „-dziesiąt”, np. dvadesęti, tridesęti, devęťdesęť, sedmdesęť
 100-900 = **sto, dva-sto, tri-sto, četyri-sto...** / **sto, dvěstě, trista, četyrista, peťsòt, šest'sòt, sedmsòt, osmsòt, devęťsòt**;

tysęć, milion, miliard = pl „tysiąc, milion, miliard”; Np. **tri-tysęć četyristo peťdesęť (i) šest'** = 3 456

prvy, vtory/drugi, tretji, četvrtý = pl „pierwszy, drugi, trzeci, czwarty”, potem końcówka **-y** np. **peťy, osmy, jednadseťy, devęťdesęty** itp. choć **sòtny/stoty, tysęčny** = pl „setny, tysięczny”

-ina = liczebnik ułamkowy, np. **treťjina** „1/3”, **desętina** „1/10”, **šestnadsetina** „1/16”, **sòtina** or **stotina** „1/100”, **sedm tridesęti osmin** „7/38” itp. Formy typu **dvě treťje** mniej zalecane.

Deklinacja dla 2-4

	r.m. r.n.	r.ż.	čtyři - 4 tri - 3
Mia			
Bie	dva	dvě	čtyři
Dop	dvu /dvoh		čtyřeh
Cel	dvěma /dvom		čtyřem
Narz	dvěma /dvoma		čtyřmi -ěma
Mie	dvu /dvoh		čtyřeh

Deklinacja dla 5-99

Mia	
Bie	pět
Dop	pětih /-i
Cel	pětim /-i
Narz	pětimi /-ju
Mie	pětih /-i

dvoje, troje, čtvero, pětéro, šestero... = pl dwoje, troje, czworo, pięcioro, sześćcioro... Liczebnik zbiorowy, dosł. „grupa dwóch, grupa trzech, grupa czterech itp.” Także **oboje**.

-aki = określenie ilości rodzajów, np. **dvojaki, trojaki, pětéraki...** = pl „dwojaki, trojaki, pięcioraki,” także formy typu **trojako** = pl ts.

jedin-ka, dvoj-ka, troj-ka... = pl „jedyńka, dwójka, trójka”, ew. mniej zalecane **-ica**.

CZASOWNIKI

Czas teraźniejszy

	-ati	-ti	-iti
bezokolicznik	dělati	nesti	hvaliti
temat	děl-a-	nes-	hval-i-
ja	dělám /-aju	nesu /-em	hvalju /-im
ty	dělaš /-aješ	neseš	hvališ
on/ona/ono	děla /-aje	nese	hvali
my	dělamo /-ajemo	nesemo	hvalimo
vy	děláte /-ajete	nesete	hvalíte
oni	dělajut	nesut	hvalět/-(i)jut

Czas przeszły: Ja (jesm) dělal(a)... Tryb warunkowy: Ja by(h) děl(a)...

byh/by	(jesm) děl(a)	(jesm) nesl(a)	(jesm) hvalil(a)
bys/by	(jesi) děl(a)	(jesi) nesl(a)	(jesi) hvalil(a)
by	dělal/dělala/dělalo	nesl/nesla/neslo	hvalil/hvalila/hvalilo
byhmo/by	(jesmo) dělali	(jesmo) nesli	(jesmo) hvalili
byste/by	(jeste) dělali	(jeste) nesli	(jeste) hvalili
byhų/by	dělali	nesli	hvalili

Czas przyszły

infinitive	dělati
ja	budu dělati /-l(a)
ty	budeš dělati /-l(a)
on/ona/ono	bude dělati /-l(a)
my	budemo dělati /-li
vy	budete dělati /-li
oni	budut dělati /-li

Imperfekt:

Jeśli temat kończy się na samogłoskę: -h, -še, -še, -hmo/-hom/-sno, -ste, -hų

Jeśli jeśli temat kończy się na spółgłoskę: -eh, -eše, -eše, -ehmo/-ehom/-esno, -este, -ehų

napr. *on neseše, my hvalihmo*

Czas zaprzeczony: *ja běh děl(a), ty běše děl(a)...*

UWAGA: 1)Zamiast końcówki **-mo** można również stosować **-me** 2)forma **-ati** z **-aje-** jest na wschodzie, forma z **-am** jest na zachodzie i południu. 3) można także utworzyć tryb warunkowy przeszły według wzoru *Ja byl by(h) děl(a)...* itp.

4) *kryti/obuti*>kry/obu -ju -ješ -je -jemo...; *glupěti*>glup -ěju/-ěm -ěješ/-ěš -ěje/-ě -ějemo/-ěmo...;

blěsknuti> blěskn -ų -eš -e -emo...; *kupovati*> kup -ujų -uješ -uje -ujemo

Aspekt niedokonany/dokonany: ja sdělal, zainteresoval, upadl

Np. *Igor jězdil po Moskvě* „Igor jeździł po Moskwie”, *Igor jěhal do Moskvy* „Igor jechał do Moskwy”. *Igor pojěhal do Moskvy* „Igor pojechał do Moskwy”. *Igor jězdil do Moskvě* „Igor jeździł do Moskwy.” Formy typu *Igor pojěde do Moskvy* "Igor pojedzie do Moskwy" są niezrozumiałe dla Słowian Południowych.

BYTI (czasownik nieregularny)

	teraźn.	imperf.	przeszły	przyszły	warunk.	rozkaz.
ja	jesm	běh	byl, byla, bylo	budu	byh	—
ty	jesi	běše		budeš	bys	bud'
on/ona/ono	jest (je)	běše		bude	by	—
my	jesmo	běhmo	byli	budemo	byhmo	bud'mo
vy	jeste	běste		budete	byste	bud'te
oni	sut (jesut)	běhų		budut	byhų (by)	—
			present active part.		sųci	
infinitive	byti	past active part.		byvši		
gerund	bytje	future active part.		budųci		

dati, jěsti, věděti - Nieregularny czas teraźniejszy

bezokolicznik	dati	jěsti	věděti
temat czasu teraźn.	da-	jě-	vě-
ja	dam	jěm	věm
ty	daš	jěš	věš
on/ona/ono	da	jě	vě
my	damo	jěmo	věmo
vy	date	jěste	věte
oni	dadut	jědut	vědut

Tryb rozkazujący

bezokolicznik	dělati	nesti	hvaliti
temat czasu teraźn.	dělaj- / děl(a)-	nes-	hval-i-
2sg.	dělaj	neš / -i	hval' /-i
1pl.	dělajmo	nešmo /-imo	hval'mo /-imo
2pl.	dělajte	nešte /-ite	hval'te /-ite

Imiesłowy:

děla-ti nes-ti hval-iti

dělaj-/nes- -ųci -ųća -ųće = pl "działaj-/nios- -ący/-ąc -ąca -ące" (przy hval-iti -ųci>-ęci)

dělany, neseny, hvaljeny, tęgneny, čuty = pl „działany, niesiony, chwalony, ciągniony, czuty”

dělán-je, nesen-je, hvaljen-je = pl „działanie, niesienie, chwalenie”; **-nje** = **-ńje** = **-nije**

dělajemy/dělamy, nesemy, hvaljemy > **imiesłów przymiotnikowy bierny czasu teraźniejszego**(np. *nesomy/vidomy* = pl „ten który jest niesiony/widziany” itd.), bądź w znaczeniu „zdatny do czegoś”

dělavši, nessi, hvalivši > **imiesłów przymiotnikowy przeszły czynny**(np. *Hvalivša žena*. = pl „Kobieta, która chwaliła.”)

lub **imiesłów przysłówkowy uprzedni**(np. *Izpivši izšel* = pl „Gdy wypił – wyszedł.”)